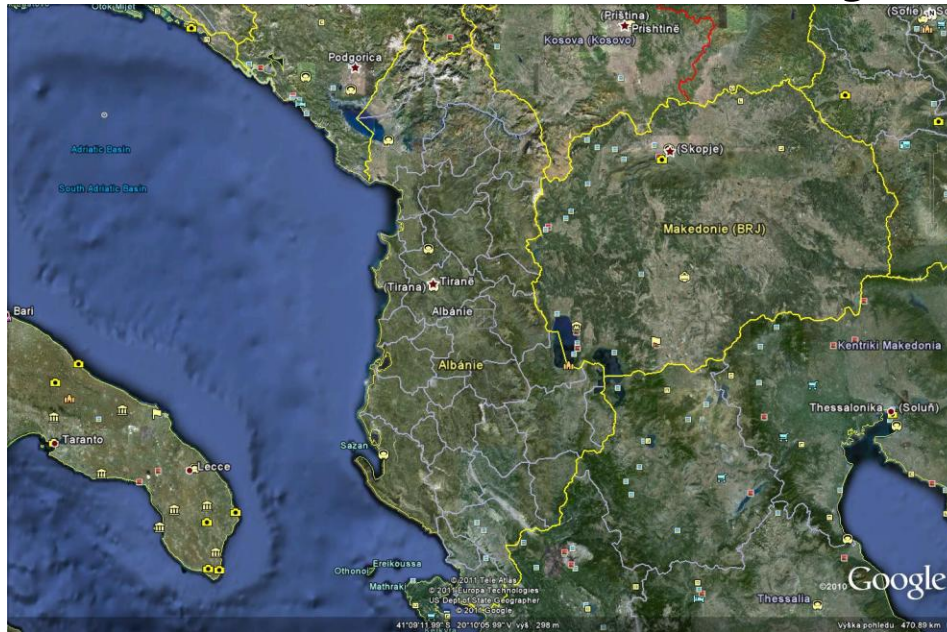

Albánie – přírodní podmínky, historie, současnost, zajímavosti

Mgr. Ondřej Herzán

OPVK Inovace výuky geografických
studijních oborů, CZ.1.07/2.2.00/15.0222

Základní údaje

- Albánie – balkánská země
- Balkán – historické území jižně od Dunaje a Sávy
- **Republika e Shqipërisë**
- 29000 km²
- 3 mil. obyv.
- (pro srovnání – Arménie)

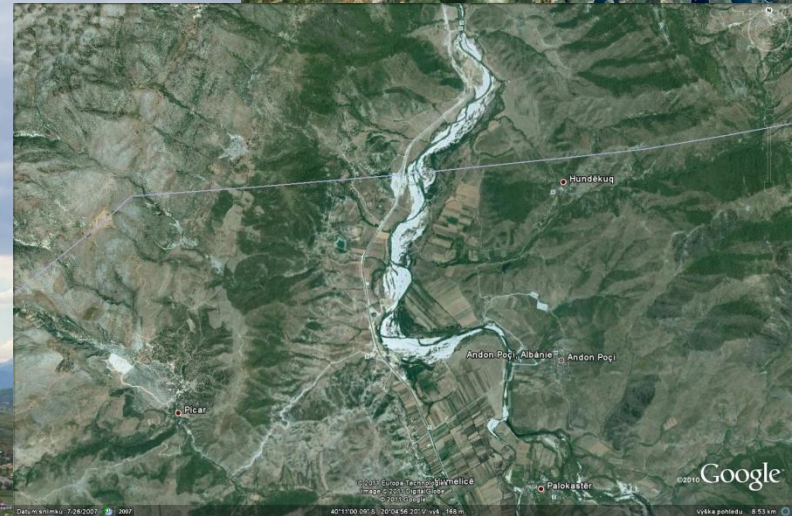
Přírodní poměry

- 90% území - hory
- Dinarská soustava (Korabi – 2764 m n.m.)
- Řeky Drin, Mati, Vijosë...
- Klima mediteránní / kontinentální
- „Albánská riviéra“ – množství srážek (2500 mm/rok)

Drin / Mati / Vijosë

Jazyk

Albánština

Indoevropský jazyk (samostatná větev)

Vzdálené podobnosti: rumunština /
francouzština / italština? (odkaz k románským
jazykům) – akční rádius z Prokletije?

ë = a, zh = ž, sh = š, q = t', gj = d', xh = dž...

„sokol“ = sokol, „zhabë“ = žába, „zjarr“ = požár

„po“ = ano, „jo“ = ne („më mirë jo“ – raději ne)

Nejstarší dějiny

- První stopy – paleolit / neolit
- Nejstarší doložené etnikum – **Ilyrové**
- Potomci lidu popelnicových polí?
- Nositelé krétsko – mykénské kultury aneb byl Odysseus Ilyrem?
- Autochtonní hypotéza

Vztah k Řecku a Římu

- Alexandr Makedonský – ovládnutí ilyrských území
- Po jeho smrti – „epirský spolek“ vs. ilyrský prostor (až střední Jadran)
- 229 – 228 př. N. l. – první ilyrská válka
- Dyrrhachion = Durres, Apollonia = Berat aj.
- Postupné omezování suverenity ilyr. království
- „Pax Romana“ – civilizační vzestup
- Po r. 395 n.l. – součást Východořímské říše

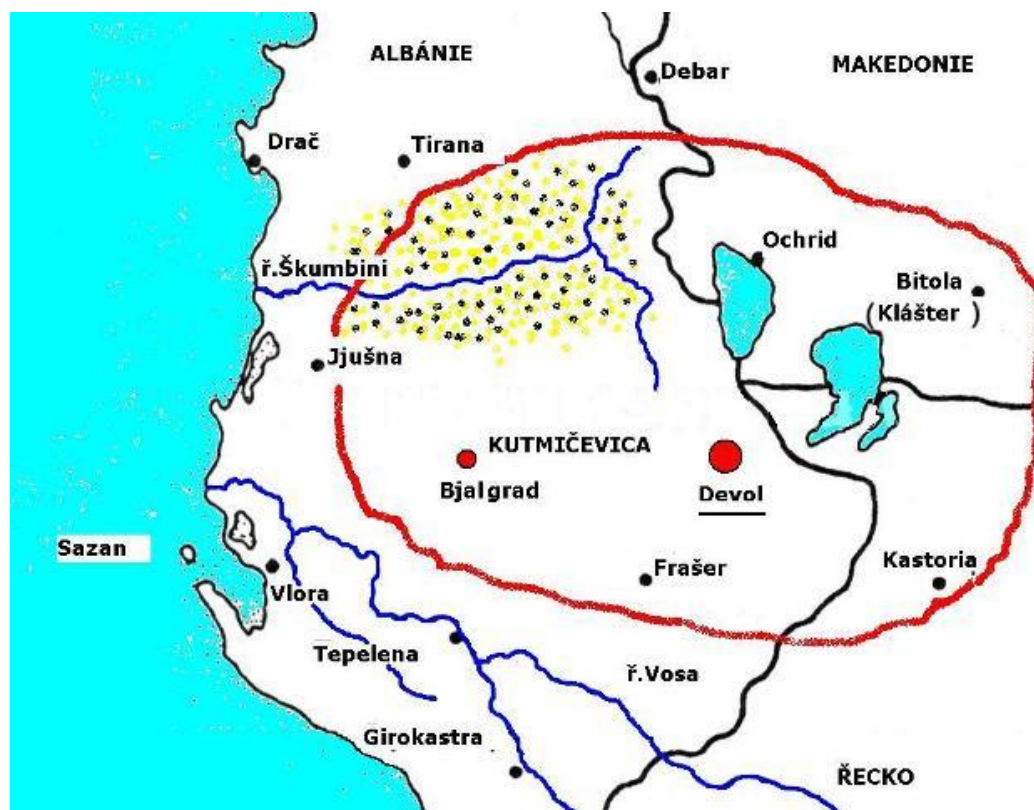

Otázky formování albánského etnika

- Byzantská říše
- Od konce 6. století – pronikání Slovanů (Sklabenoí) – dodnes slovanská toponyma (Borove, Hotove, Kozel...)
- „Albánci, Albanopolis“ – Klaudios Ptolemaios
- Opravdu jsou Albánci autochtonní? (např. absence rybářské terminologie...)

Z dalšího vývoje

- 9. století – nadvláda Bulharska (bojaři) vs. Basileos II. „Bulharobijce“
- 11. století – invaze Normanů z Apeninského poloostrova
- 1096 – první křížová výprava
- Arbereshské knížectví – počátek 13. století (první „domácí“ státní celek) vs. Epirský despotát

Osmanská nadvláda

- 14. století – nadvláda Srbska (Štěpán Dušan „Silný“)
- „Benátská Albánie“
- **Gjergj Kastrioti – Skanderbeg (1405 – 1468)**

- Po jeho smrti – nadvláda osmanské říše (do r. 1912)
- 15. – 16. stol. – exodus Albánců do Itálie
- Sandžaky (Ochridský, Vlorský, Shkoderský...) – Ali Paša Tepelenský (18. – 19. stol.)
- Vzpoury albánských horalů (Lek Dukagjini)

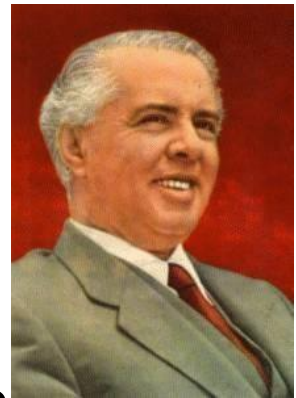
Zrod samostatné Albánie

- Prizrenská liga
- Řecko – turecká válka (konec 19. století)
- „albánské národní obrození“ (kol. 1880)
- Mladoturecké povstání
- 1912 – vyhlášení samostatné Albánie
- Albánské knížectví – Wilhelm von Wied
- 1. světová válka – velmocenský zájem
- 1925 – albánská republika (Ahmed Zogu)
- 1928 – král Zog I.

II. sv. válka, nástup komunistické diktatury

- Mezinárodní zadlužení Albánie (půjčka)
- Těsná spolupráce s Itálií – 1939 obsazení Al.
- 1943 – kapitulace fašistické Itálie (Němci)
- Osvobození partyzánskými skupinami
- Orientace na Titovskou Jugoslávii
- V čele Enver Hoxha (1908 – 1985)
- Stalinizace Albánie – odklon od Jugoslávie

Hoxhův režim

- Jeden z nejtvrděších v celé Evropě
- Satelit stalinského Ruska
- 50. léta – vzestup albánské ekonomiky
- 1960 – roztržka s Moskvou (Chruščov)
- „exkomunikace Albánie“ ze sovětského bloku
- 1961 – 1976 – příklon k maoistické Číně
- „albánská kulturní revoluce“ – „první ateistický stát světa“
- 1978 – roztržka s Čínou
- 1978 – 1991 – „Albánie na vlastních nohou“

1991 - 2011

- Vláda liberálních demokratů – Sali Berisha
- Prudké otevření hranic světu
- Šoková terapie – pyramidové kapitálové fondy
- 1997 – krach investičních společností
- Krize – anarchie – rozkrádání muničních skladů
- vítězství socialistů
- 1999 – válka v Kosovu (albánská solidarita vs. opatrnost)
- 2005 – u moci opět demokraté
- 1.4. 2009 – Albánie v NATO
- Červen 2009 – údajně zmanipulované volby
- Leden 2011 – nepokoje, roztržky mezi premiérem a starostou Tirany, masové protesty

Edi Rama, předseda Socialistické strany Albánie:
"Svět, Evropa i demokratické státy mohly vidět, co se děje v zemi, která je členem NATO. V zemi, která klepe na dveře Evropské unie. Které byl odmítnut status kandidáta kvůli hoře problémů nahromaděných vládou, jež ukradla volby. Vládou, která zemi topí v korupčním pekle."

Albánský premiér Sali Berisha:
"Všichni skuteční přátelé Albánie i celý svět viděli pravou tvář Ediho Ramy. Silou se pokusili změnit vládu. Najali gangstery a zločince. Tihle darebáci pomýšlejí na tuniský scénář už několik dní."

Koncept „Velké Albánie“

Národnostní / etnické složení

- Albánci
- Černohorci (okolí Skadarského jezera)
- Italové
- Řekové (okolí Sarandy, Gjirokastëru)
- Goraňci (hranice s Kosovem / Makedonií)
- **Aromuni** (Kucovlaši, Cincaři – jihovýchod)

Bunkry

- Paranoia Envera Hodži
- 1967 – první ateistický stát světa
- 70. léta – stavba betonových bunkrů (až 750000!)
- Edi Rama – starosta Tirany: „ať bunkry slouží bohulibým účelům“
- Ardit Gjebrea – písničkář: píseň Bunker

Česko – albánské vztahy

- Cesty českých šlechticů (Kryštof Harant z Polžic a Bezdržic)
- Pavel Josef Šafařík – jazykovědec, historik
- Později představy „zlých poturčenců“
- Zkušenosti z bojišť 1. sv. války
- Komunistický režim – mnoho albánských studentů v ČSSR
- Hanzelka + Zikmund – testovací terén pro jejich 2. velkou cestu
- Po r. 1961 – redukce oficiálních vztahů
- R. 1968 – odsouzení okupace Československa
- 90. léta – humanitární pomoc ČR
- Kultura – prozaik Ismail Kadare
- Snímek „Smutek paní Šnajderové“ (2008) v česko – albánské koprodukcii
- Albánské vydání knihy „Modrá, nikoli zelená planeta“ 😊
- r. 2009 – přihláška do EU (Berisha – Topolánek)

Dojmy lehce poučeného geo - vandráka

- Srovnání 2005 / 2008
- Nárůst infrastruktury (silnice, modernizace celnice, výškové budovy, billboardy)
- Výrazně vyšší ceny služeb
- Rušení bunkrů
- Varovné štítky na cigaretách
- .....?

Zdroje

- **Albania and Kosovo – a bad week.** In: The Economist (dostupný na http://www.economist.com/node/18013840?story_id=18013840&CFID=163578760&CFTOKEN=48911384)
- Hradečný, P. – Hladký, L. (2008): **Dějiny Albánie.** Vyd. Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 716 s.
- **Davy se hnuly.** In: Respekt (dostupný na: <http://respekt.ihned.cz/ost-blog/c1-49552520-davy-se-hnuly>)
- **Na demonstraci v Albánii zastřeleni tři lidé.** In: ČT24 (dostupný na: <http://www.ct24.cz/svet/113238-na-demonstraci-v-albanii-zastreleni-tri-lide/>)
- Google Earth, Panoramio
- www.google.com
- Fotografie převážně vlastní